

Leven Indiase vrouwen eng begrensd

Over het algemeen zijn in India vrouwen verantwoordelijk voor het huishouden en het verzorgen van de kinderen. Dit geldt voor de vrouwen in alle lagen van de bevolking, ongeacht of ze buitenshuis werken. Het bereiden van een traditionele Indiase maaltijd is erg arbeidsintensief. In een (rijk) orthodox Hindoe-huishouden kan dit zelfs negen uur per dag kosten. Ook bij de laagste sociale klassen worden vele uren per dag besteed aan de maaltijd, hoe karig deze dan ook meestal is. Daar gaat de meeste tijd zitten in het verzamelen van brandstof, het halen van water en in andere voorbereidende werkzaamheden. Naast hout wordt koemest als brandstof gebruikt. Dikwijls is het de taak van jonge meisjes om brandstof te verzamelen. In de streken waar het vooral om hout gaat lopen de sprokkelaarsters onder andere het gevaar om door slangen te worden gebeten. Ook het halen van water is zwaar en tijdrovend, maar voor veel vrouwen betekent de dagelijkse gang naar de put een welkome afwisseling die hen de gelegenheid geeft even aan het wakend oog van hun schoonmoeder te ontsnappen en contact te leggen met andere vrouwen.

Vrouwen hebben meestal geen deel aan het maatschappelijk leven - dat is het terrein van de mannen. Vrouwen die zich alleen op straat begeven worden vaak op alle mogelijke manieren lastig gevallen, omdat hun gedrag beschouwd wordt als een uitnodiging aan mannen om toenadering te zoeken. Het purdah-systeem, dat vooral voorkomt bij de moslim-bevolking en de hogere kasten op het platteland, maakt de afzondering van de vrouw compleet. Purdah betekent letterlijk "gordijn"; het is de naam voor de sluier die het gezicht van de islamitische vrouw moet bedekken of het sari-uiteinde waarachter de Hindoe-vrouw haar gezicht moet verbergen. Maar "purdah" heeft een algemenere betekenis gekregen. Het is het symbool geworden voor een systeem van gedragsregels, waarin de scheiding van de geslachten en de afzondering van de vrouw centraal staat.

Het is vrouwen wel toegestaan om religieuze bijeenkomsten bij te wonen. Pogingen om vrouwen alfabetisatiekursussen te laten volgen worden meestal gekombineerd met dergelijke godsdienstig getinte samenkomsten. Zo wordt het geheel sociaal aanvaardbaar gemaakt.

Vrouwen uit de lagere kasten hebben meer bewegingsvrijheid dan vrouwen uit de hogere kasten. Dit komt mede door de noodzaak om buitenshuis voor geld te werken. Als er veel werk op het land is, dienen de vrouwen mee te werken.

Ze verrichten dan ongeveer acht uur per dag zware lichamelijke arbeid: het dragen van zware manden in de hete zon of het planten van rijst in voorovergebogen positie. Maar niettemin moeten zij hun huishouden verzorgen en vooral blijven koken. Het meewerken op het land hoort bij de vrouwentaak als echtgenote.

De scheiding tussen werk in huis en buitenshuis is niet altijd duidelijk te trekken, met name niet voor het grote aantal vrouwen dat in huis-industrieën werkt. Ze vervaardigen thuis producten die zij aan een ondernemer verkopen of zelf op de markt brengen. Het huis is voor hen zowel de plaats waar het huishouden moet worden gedaan, als de plaats waar zij betaalde arbeid verrichten. Deze vrouwen hebben uiteraard al heel weinig bewegingsvrijheid. Behalve door allerlei sociale normen wordt de vrouw ook nog belemmerd door het feit dat zij kinderen moet baren. Vrouwen uit de armste lagen van de bevolking zijn, gedurende de tijd dat ze vruchtbaar zijn (dat is ongeveer tussen hun twaalfde en veertigste jaar) veelvuldig zwanger. Het krijgen van veel kinderen is namelijk voor veel gezinnen een absolute noodzaak.

Kinderen, met name zonen, vormen de ouderdagsvoorziening van de ouders. Daar de kindersterfte erg hoog is (de helft van de kinderen beneden de vijf jaar sterft), moet men wel veel kinderen krijgen in de hoop dat tenminste een paar van hen zullen overleven. Tot nog toe hebben de programma's voor gezinsplanning dan ook nog niet veel succes gehad. Mensen zullen eerst dan planning van het gezin willen volgen, als er een redelijke kans bestaat dat hun kinderen gezond zullen blijven. Nu is die kans nog niet erg groot als men in aanmerking

neemt de slechte omstandigheden waaronder het merendeel van de bevolking moet leven.

Samenvattend zou gezegd kunnen worden dat de gelijkheid tussen man en vrouw en daarmee samenhangend de bewegingsvrijheid van de vrouw het grootst is bij de armste lagen van de bevolking.

Waar mannen en vrouwen dag in, dag uit moeten vechten om in leven te blijven, is het sekse-verschil geringer. Zodra echter de materiële welvaart toeneemt, heeft dit direkt zijn weerslag op de positie van de vrouw, want ze werkt niet meer buitenshuis, leeft afgezonderd en heeft weinig mogelijkheden tot contact met "lotgenoten". Is een familie zo rijk dat ze zich personeel kan veroorloven, dan wordt het lot van de vrouw weer wat beter. Ze kan dan het huishoudelijk werk en het verzorgen van de kinderen aan anderen overlaten en eventueel buitenshuis gaan werken.

Vrouwen genieten onder de grondwet van India dezelfde status en rechten als mannen. Maar haar in feite ondergeschikte positie blijkt op dramatische wijze uit de wijde verbreiding van het bruidschatsysteem, het groeiende aantal verbradingen van hindoebruiden en de vele verkrachtingen die vaak ongestraft blijven.

(Uit "Vrouwen in India, hun leven en strijd", uitgave van de Landelijke Indië Werkgroep, Voor Clarenburg 10, 3511 JE Utrecht.)

"Aan de man gekregen"

De tweede dochter van Ram Shastri is afgelopen week getrouwd. Het was een behoorlijk verkwistende zaak en had vele vragen bij mij opgeroepen, vooral als men in aanmerking neemt dat Ram Shastri slechts onderhouden is in een fabriek voor machine-onderdelen. Met de tegenwoordige kosten van levensonderhoud zit hij nog onder de categorie van "lagere middenklasse". Ik ging een babbeltje maken met de vader van de bruid. Ik had verwacht dat hij triest zou zijn vanwege het vertrek van zijn dochter. "Ja, ik voel me verdrietig, zeker. Maar het overheersende gevoel is toch bevrijding. Ik heb haar eindelijk aan de man gekregen na drie wanhopige jaren van zoeken naar een echtgenoot. Nu is mijn verantwoordelijkheid als vader voorbij. En ik hoop dat ze gelukkig is in haar nieuwe thuis." Hij legde dit verder uit. "Kijk", zei hij, "deze dochter heeft een donkerder huidskleur dan mijn oudste. En ze is klein, net als haar moeder. Daarom kreeg ik zoveel afwijzingen. Ik besloot toen maar om een scooler bij haa bruidsschat te doen.

Dat had succes. Maar nu zal ik nog een paar jaar langer mijn schuld moeten afbetalen." Meneer Shastri onthulde me dat hij in totaal meer dan 40.000 gulden in de bruidsschat had gestoken. Een meisje van een jaar of vijftien kwam binnen en bood me een kop thee aan. "Dit is mijn derde dochter", stelde hij haar aan me voor. Ik begreep op slag de verwickelingen. Het opsporen van een echtgenoot en de financiering van een bruidsschat zou zich binnen een paar jaar herhalen. Toen ik opstond om weg te gaan zei hij nog: "Ik heb één zoon. Hij is al in het eerste jaar van het kollege". Er was onmiskenbaar een onderton van triomf in zijn stem.

Kachan Bannerjee, Bangalore, geciteerd door "Vrouwen in India, hun leven en strijd".

Incarnatie - het Woord dat eeuwig vlees wordt. Het doet verwachten, hopen. Vandaar die "oneindige" blik in de ogen van het echtpaar.

In missie-zendingsskolen der 1937 CEREMO e.a.